

FINANSBOLAGENS FÖRENING

Justitiedepartementet
Enheten för allmän förmögenhetsrätt och familjerätt
(L2)
103 33 STOCKHOLM

Stockholm
1997-10-28

Edert Dnr 97/2045

FF dnr 197/6

Förslag till ändring av lagen (1978:599) om avbetalningsköp mellan näringsidkare m. fl.

Finansbolagens Förening har inbjudits att lämna synpunkter på en framställning från Svenska Bankföreningen om ändring i lagen om avbetalningsköp mellan näringsidkare m. fl. I förslaget noteras att då den lagen är tillämplig har köparen alltid rätt att betala sin skuld i förtid men att säljaren, för det fall räntesatsen är bunden, inte har rätt att därvid tillgodoräkna sig så kallad ränteskillnadsersättning på det sätt som gäller för konsumentkrediter enligt 24 § konsumentkreditlagen (1992:830). Förslaget innebär att avbetalningssäljare skall ges en sådan rätt även då lagen om avbetalningsköp mellan näringsidkare är tillämplig och att ersättningen därvid skall få uppgå till skillnaden mellan på ena sidan räntan på krediten och på andra sidan räntan på nya krediter av motsvarande slag.

Sammanfattning

Finansbolagens Förening anser att då ett avbetalningskontrakt på vilket lagen om avbetalningsköp mellan näringsidkare är tillämplig förtidslöses bör säljaren tillerkännas ränteskillnadsersättning. Sådan ersättning kan i och för sig beräknas enligt en schablonmetod men säljaren bör alltid vara berättigad till full ersättning för det positiva kontraktsintresset.

Rätten till ränteskillnadsersättning

Finansbolagens Förening anser att det är ett orimligt förhållande att avtalsfriheten rörande ränteskillnadsersättning skall vara större vid avbetalningsförsäljning till konsument än vid sådan avbetalningsförsäljning då köparen är näringsidkare eller då konsumentkreditlagen i övrigt inte är tillämplig. Vidare noterar föreningen att något motsvarande förbud att betinga sig ränteskillnadsersättning inte föreligger i andra rent kommersiella kreditförhållanden.

MEDLEM I EUROFINAS, EUROPAFACTORING
OCH LEASEEUROPE

ADRESS
STRANDVÄGEN 7B, ENTRE 2
BOX 14034, S-104 40 STOCKHOLM

TELEFON
NAT 08-660 68 90
INT + 46 8 660 68 90

TELEFAX
NAT 08-662 76 12
INT + 46 8 662 76 12

Föreningen kan inte inse att det föreligger några bärande skäl för dessa skillnader. De framstår därför närmast som en ren lapsus som bör rättas till.

Beräkningen av ränteskillnadsersättningen

Vad gäller metoden för beräkning av ränteskillnadsersättningens storlek anser föreningen att den bör väljas mot bakgrund av principen om att avtal skall hållas och väljas så att den för-sätter säljaren i samma ekonomiska situation som om avtalet fullgjorts enligt de ursprungliga villkoren (det positiva kontraktsintresset). Den av Bankföreningen föreslagna modellen för att beräkna ränteskillnadsersättningen garanterar inte att så kommer att bli fallet eftersom den innehåller en parameter som inte alls är kopplad till det förtidsbetalda kontraktet, nämligen räntan på nya krediter av motsvarande slag vid tiden för förtidsbetalningen. Den räntesatsen har inget att göra med säljarens ekonomiska utfall av ett förtidsinlöst avbetalningskontrakt.

Detta kan illustreras med exempel. Om räntan i det förtidslösta kontraktet är 10 %, räntan för nya krediter av motsvarande slag vid tiden för förtidsbetalningen 8 % och säljaren har finansierat det förtidslösta kontraktet till 6 % är det uppenbart att säljaren vid förtidsbetalning inte kommer att få täckning för sitt positiva kontraktsintresse om Bankföreningens modell tillämpas. Inte heller framkommer det av den modellen hur ränteskillnadsersättningens skall beräknas i det ovan angivna exemplet. Innebär den modellen att ränteskillnadsersättning kan utgå endast om räntan för nya motsvarande kontrakt stigit? Innebär modellen rentav att köparen skall gottskrivas ett belopp om räntan på nya kontrakt sjunkit? Båda dessa lösningar framstår som oacceptabla eftersom säljaren i exemplet ovan faktiskt går förlustig en avtalad marginal om 4 %, låt vara att den bör nuvärdesdiskonteras för att ett skäligt resultat skall uppnås.

Finansbolagens Förening finner därför att den av Bankföreningen föreslagna modellen för beräkning av ränteskillnadsersättning inte är acceptabel, i vart fall inte som enda lösning. Finansbolagens Förening hävdar vidare att det alls inte är självklart att samma regel bör tillämpas vid konsumentköp på ena sidan och vid rent kommersiella köp på den andra. Enskilda konsumentköp avser typiskt sett mindre belopp. Det är möjligt för säljaren att där i sin kalkyl lägga in täckning för risken av förlust vid förtidsinlösen. Genom att konsumentköp vanligen är en masshantering kan den risken spridas över ett stort antal enskilda kontrakt.

Vid kommersiella förhållanden är omständigheterna väsentligt annorlunda. Köpeskillingen kan uppgå till mycket stora belopp. Då måste varje enskild affär beräknas för sig och det är betydligt svårare att skapa riskspridning mellan enskilda kontrakt. Med hänsyn till konkurrensaspekter kan det också rent affärsmässigt vara omöjligt att göra det. Finansbolagens Förening finner därför att regeln om ränteskillnadsersättning vid förtidslösen av kommersiella avbetalningsköp måste utformas så att den uttryckligen tillförsäkrar säljaren full täckning för det positiva kontraktsintresset i varje enskilt fall.

Det framstår också som oförståeligt varför säljaren inte skulle ha rätt till full täckning av det positiva kontraktsintresset vid förtidslösen av avbetalningskontrakt på samma sätt som en finansiär har det vid annan kreditgivning.

Om säljaren har en bunden upplåning som direkt matchar ett visst avbetalningskontrakt både beloppsmässigt och tidsmässigt kan säljarens positiva kontraktsintresse bestämmas vid var tid. I annat fall kan någon säker sådan bestämning inte ske utan detta intresse måste då uppskattas. Sådana uppskattningar kan vara mer eller mindre säkra beroende på omständigheterna i det enskilda fallet. Finansbolagens Förening har därför viss förståelse för att det kan

vara rimligt att ränteskillnadsersättning i det aktuella fallet i första hand beräknas efter någon schablonmetod. I sådant fall anser föreningen det dock absolut nödvändigt att en sådan schablonregel kompletteras med en föreskrift som berättigar säljaren att alltid få täckning för sitt positiva kontraktsintresse. Omvänt är det rimligt att schablonregeln inte skall få tillämpas om den överkompenserar säljaren.

Den av Bankföreningen föreslagna schablonregeln har fördelen att dess parametrar är relativt lätta att fastställa. Som ovan framhållits har den också nackdelen av att den ena av parametrarna inte på något sätt är kopplad till det förtidslösta kontraktet utan är närmast gripen ur luften. Det skulle därför vara en fördel att i en schablonregel använda endast parametrar som är kopplade till det förtidslösta kontraktet. Då skulle det kunna övervägas att ersätta räntan för nya krediter av motsvarande slag med säljarens normala refinansieringskostnader. Det är dock utomordentligt svårt att tillämpa en sådan regel eftersom ingen annan än säljaren själv kan känna till dennes normala refinansieringskostnader och dessa dessutom inte sällan betraktas som affärshemligheter. Ett alternativ kan då vara att i stället utgå från någon offentligt publicerad räntesats vid tiden för kontraktets ingående, till exempel 6 månaders statsskuldväxlar. Föreningen anser att frågan om val av schablonmetod, om en sådan alls skall kunna tillämpas, bör övervägas vidare.

Förtidsavveckling efter köparens kontraktsbrott

Slutligen vill föreningen peka på det ur föreningens synvinkel självklara förhållandet att säljaren bör ha rätt till ränteskillnadsersättning efter ovanstående principer även då ett avbetalningskontrakt avvecklas i förtid på säljarens begäran med anledning av köparens kontraktsbrott.

Stockholm som ovan
FINANSBOLAGENS FÖRENING

/Hans Wahrolén/